

AANSLUITEN OP DE OERSTROOM

Zondag 9 mei 2021, Oosterkerk Sneek.

Ds. Fedde Welbedacht.

Lezing: Johannes 15: 9-17.

In deze dienst werd het avondmaal gevierd.

Overdenking

Er is een klein gedicht van de dichteres Vasalis, dat mij te binnen schoot bij de lezing van vandaag omdat het iets oproept van het doorgeven van geloof en levenservaring door de generaties heen.

Het gaat over een oma die een verhaaltje vertelt aan haar kleindochtertje vóór het slapen gaan. En de dochter van de oma, de oude vrouw, de moeder van het meisje dus, ziet het aan en beschrijft het. Het is vanuit haar perspectief geschreven. Zij is de tweede generatie die de eerste met de derde verbindt.

Het gedicht heet 'Sprookje':

*Zij luisteren beiden naar haar oud verhaal,
wondere dingen komen aangevlogen,
zichtbaar in hun verwijde ogen
als bloemen, drijvend in een schaal.*

*Er is een zachte spanning in hun wezen,
zij zijn verloren en verzonken in elkaar,
- het witte en het blonde haar –
geloof het maar, geloof het maar,
alles wat zij vertelt is waar
en nooit zal je iets mooiers lezen.*

Het is een klein intiem tafereeltje, waarin je voelt dat het sprookje dat verteld wordt, als een stroom is die de oma en het kleinkind beiden verbindt en draagt.

En de moeder van het meisje fluistert, omdat ze het haar kind zo gunt: 'geloof het maar, geloof het maar, nooit zal je iets mooiers lezen'...

Ach, het kind zal misschien nog heel veel mooiers lezen in haar leven, maar dit ene moment is zó kostbaar: ze zijn verzonken in elkaar, het witte haar van de oma en het blonde haar van het meisje.

Het is zó gewoon en tegelijk ook zo buitengewoon.

Het is gewoon een verhaaltje vertellen voor het slapen gaan, maar tegelijk is het mystiek.

Het geheim van het leven kan ons in zo'n eenvoudig dagelijks tafereeltje opeens raken en dragen...

Voor mijn gevoel is de Jezus die de evangelist Johannes voor ons neerzet, net zó'n verteller. Ook daar is het een intiem gebeuren: Jezus met zijn leerlingen op de avond van toch min of meer zijn afscheid.

Het is geen laatste briefing, geen strategiebespreking over hoe het nu verder zal gaan of zo. Nee, het is het samscholen en samen schuilen van een handjevol mensen die niet weten wat hun overkomen zal, maar wel gedragen worden door een stroom die door hen allemaal heen gaat.

En Jezus geeft aan die diepe ervaring woorden.

Hij is zelf geraakt door iets als grote vreugde, en hij zegt tegen zijn leerlingen, als een diepe hartenwens: dat jullie dat toch ook mogen voelen!...

Het gaat om vreugde.

Vreugde is nooit alleen een maaksel van onszelf of een bedenkssel van ons eigen hart.

Je kunt het er niet op commando laten zijn en je kan het ook niet kopen.

Een bron van vreugde: dat kan je hobby zijn, je sport, je vakantie, je kinderen, je kleinkinderen.

Ménsen waar je blij van wordt. Gebeurtenissen waarop je je verheugt.

Van heel veel wat ik nu noem, moet je zeggen: dat is een geschenk, het valt je ten deel, je hebt het niet zelf voor elkaar gemaakt.

Daar zit denk ik ook het verschil tussen aan de ene kant plezier en aan de andere kant vreugde.

Plezier kun je maken. Je kunt het zelfs kopen. Een dag naar een pretpark bijvoorbeeld: dat kost wat, maar dan heb je ook een dag lang plezier.

Plezier kun je maken. *Vreugde* niet. Van 'vreugdeparken' heb ik ook nog nooit gehoord.

Vreugde overkomt je. Vreugde is een cadeau, een verrassing!

In de bijbel wordt vreugde als vrucht van de geest in één adem genoemd met liefde.

Als we het hier dus over vreugde hebben, gaat het om een vreugde die nauw verbonden is met liefde: 'liefdevolle vreugde' zeg maar, of 'vreugdevolle liefde'.

Het Griekse woord voor liefde dat gebruikt wordt in deze tekst is: *agapè*.

Niet eros, dat staat voor de erotische, de seksuele liefde;

niet filia, dat staat voor de vriendschappelijke liefde;

maar *agapè*. Dat is de onvoorwaardelijke liefde die God heeft laten zien in Jezus, een liefde die zichzelf weggeeft aan de ander zonder iets terug te verwachten.

Jezus breidt het liefhebben uit tot 'je leven geven voor je vrienden'.

Dat is voor ons wel een maatje, en ook wel meerdere maatjes, te groot, lijkt me.

Maar het is alsof hij erbij zegt: 'Dat kan ook alleen maar als je voelt dat er van je gehóuden wordt.'

'En er wórdt van ons gehouden', zegt hij erbij: 'Zoals de Vader mij liefheeft, en ik jullie, en jullie elkaar'...

Voel je wel? Het gaat door, het is een stroom, het stroomt door!

Het begint bij God, de Vader, en via Jezus, de Zoon, stroomt het door naar ons, zijn leerlingen, vrienden, volgelingen. Naar u en naar jou en naar mij.

Dat is de stroom die groter en veelomvattender is dan ieder van ons. De stroom van Gods liefde die ons draagt en die blij maakt, die vreugde schept...

Da's heel mooi natuurlijk! Daar kan je inderdaad een heel blij, licht gevoel bij krijgen.

Maar wat Jezus dan verder zegt, dat voelt voor mij dan toch weer een beetje als een koude douche.

Daar kan ik dan juist weer een loodzwaar gevoel bij krijgen: 'Hou je aan mijn geboden', zegt hij.

En: 'Dit is mijn gebod: heb elkaar lief', en: 'Ik draag jullie op om op weg te gaan en vrucht te dragen, *'Blijvende vrucht'* ook nog 's!...

Dan denk ik, 'Alsjeblieft zeg, kan dat niet een beetje minder? Ik moet toch al zoveel, en dan ook nog dat soort woorden over me heen krijgen'...

Maar midden tussen die woorden in, staat als een dragende zuil die ene zin: 'Dit zeg ik jullie om je mijn vreugde te geven, en omdat ik zo graag wil dat jullie vreugde volkomen mag zijn'...

Het *gaat* om vreugde, om het geschenk en het besef daarvan.

En al het andere, de loodzware woorden of de doodgewone vanzelfsprekendheden, dobbert *óp* die onderstroom die ons omspoelt en door ons heen gaat; is niet de onderstroom zèlf.

Het christendom is zo vaak tot een karikatuur geworden door alles wat er moest en niet mocht.

Daar is het soms ook miezerig van geworden.

Natuurlijk, mensen willen weten waar ze aan toe zijn. We hebben graag houvast, en daar kunnen geboden en wetten bij van dienst zijn, maar dat is niet waar het in de kern om gaat.

Het *gáát* ten diepste om de vreugde! Vreugde, van de bron...naar ons...en door ons weer verder...

Dié beweging – vreugde van de bron, naar ons en verder – moet er altijd in zitten.

Als die er *niét* in zit, dan leeft het niet, dan werkt het niet. Zoals Thé Lau ooit schreef: 'Niets werkt, niets doet wat het moet doen zonder geloof'. Niets werkt, niets doet wat het moet doen, zonder dat je er zelf zin in ziet en dat je er ook vreugde uit kunt scheppen!

Om een ander beeld te gebruiken, dat mij wel eens helpt: we hebben in heel onze werkelijkheid te maken met als het ware een flits van enorm hoge spanning. Het christendom, en trouwens alle religies, hebben gezorgd voor transformatorhuisjes, om van die hoge spanning stroom te maken die we aankunnen.

Soms is daardoor de spanning zo laag geworden dat we nauwelijks meer in de gaten hebben dat het die oorspronkelijke flits is, die ons gaande houdt, bijlicht, verwarmt en die onze vreugde wekt.

Jezus wilde de vreugde overdragen waar zijn hart van overliep.

Dat is de kern van zijn verhaal.

Heel de rest is geen onzin, maar wel betrekkelijk.

Als het geen betrekking heeft op die oer-stroom van goddelijke liefde en vreugde, dient het tot weinig.

Aan het avondmaal sluiten we via Jezus aan op die oerstroom die ons omspoelt, door ons heen gaat en ons verbindt met elkaar en met de bron die God is.

Het is *zó* gewoon en tegelijk ook *zó buitengewoon*.

Het is een stukje brood, een slokje wijn, maar tegelijk is het mystiek.

Het geheim van het leven kan ons in zo'n tafeltafereeltje opeens raken en dragen...